

SÖKANDE

Länsstyrelsen i Södermanlands län

MOTPART

Kronfågel AB, 556145-4223

Ombud: Advokat Caroline Gulliksson Dock och advokat Daniel Waerme
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB

SAKEN

Utdömande av vite enligt lagen (1985:206) om viten

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om utdömande av vite.

Förvaltningsrätten avslår Kronfågel AB:s yrkande om muntlig förhandling.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen) förelade den 31 mars 2021 med stöd av 8 kap. 9 § första och tredje styckena djurskyddslagen (2018:1192) Kronfågel AB (bolaget) att:

1. Vidta åtgärder för att säkerställa att inga ostuckna kycklingar påträffas i rensen.
2. Om ostuckna kycklingar påvisas i rensen ska antalet ostuckna kycklingar månadsvis rapporteras till Länsstyrelsen. Uppgifterna ska inkomma till Länsstyrelsen senast den femte arbetsdagen månaden efter rapporterad period.

3. Om ostuckna kycklingar förekommer ska Länsstyrelsen i samband med inkomna uppgifter om antal ostuckna kycklingar även informeras om vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att ostuckna kycklingar förekommer.

Av föreläggandet framgår att punkt 1–3 ska åtgärdas omedelbart efter att bolaget tagit emot beslutet samt att punkt 1–3 förenas med löpande vite om 10 000 kronor per kyckling och tillfälle som det inte efterlevs.

Länsstyrelsen beslutade även, med stöd av 35 § förvaltningslagen (2017:900), att beslutet skulle gälla omedelbart.

ANSÖKAN M.M.

Länsstyrelsen ansöker om utdömande av vite gällande bolaget och anför bl.a. följande. Länsstyrelsen har fått kontrollrapporter från Livsmedelsverket om totalt fem ostuckna kycklingar vid fyra olika tillfällen under juli månad. På grund av att det har inkommit rapporter om ostuckna kycklingar som påträffats i rensen anser länsstyrelsen att djurhållningen inte har förbättrats i enlighet med förelagda krav.

Bolaget motsätter sig att vite döms ut och yrkar att muntlig förhandling ska hållas. Bolaget åberopar till stöd för sin talan yttrande från Sveriges lantbruksuniversitet daterad den 23 juni 2017 och anför bl.a. följande. Redan innan bolaget mottog föreläggandet av den 31 mars 2021 vidtogs åtgärder för att minimera antalet ostuckna kycklingar ytterligare. Bolaget har bl.a. investerat i en ny stickutrustning som underlättar upptäckten av ostruckna kycklingar. Utrustningen kom på plats i februari 2021. Vidare har bolaget sett över rutinerna kopplat till den del av slakten som avser stickningen, sett över den fysiska arbetsytan och arbetsmiljön samt förstärkt den manuella besiktningen med en extra person. Bolaget har även installerat en ytterligare

teknisk lösning som ska upptäcka och ta hand om eventuella ostuckna djur. Denna åtgärd vidtogs samma vecka som länsstyrelsen lämnade in ansökan till förvaltningsrätten. Sedan vitesföreläggandet utfärdades har det även genomförts fyra olika revisioner gällande djurskydd och djuromsorg. Samtliga revisioner har gett bolaget godkänt betyg. Visionen är att det inte ska förekomma några ostuckna kycklingar, men som med alla arbetsmetoder finns risk för fel. Sedan den 7 december 2021 har inga ostuckna kycklingar förekommit i rensen.

Länsstyrelsens vitesföreläggande uppfyller vidare inte kraven på tydlighet, eftersom det inte framgår vilka åtgärder som bolaget ska vidta för att föreläggandet ska anses uppfyllt. Såsom länsstyrelsens föreläggande får förstås ställer det närmast upp ett krav på resultat, i form av att inga ostuckna kycklingar ska påträffas i rensen. Av rättspraxis framgår att det ställs höga krav på konkretion i ett vitesföreläggande. Utifrån vitesföreläggandets formulering försätts bolaget i en situation där bolaget ska vidta åtgärd efter åtgärd utan att veta om föreläggandet har följts. Vitet kan därmed inte dömas ut med hänsyn till bristande precision av vitet.

Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig och anför bl.a. följande. Det åligger bolaget att bedöma vilka åtgärder som är lämpligast för att uppfylla föreläggandet och därefter vidta dessa åtgärder. Bolaget besitter kunskapen om de mest ändamålsenliga åtgärderna att vidta för att uppnå de ställda kraven samt hur lång tid som krävs. Att länsstyrelsen i sina beslut tydligt ska ange vad som förväntas får inte tolkas som att länsstyrelsen ska ange exakt hur bristerna ska avhjälpas. Av beslutet framgår vilka brister som ska åtgärdas och vilket resultat som förväntas av åtgärden, men inte vägen dit. Det är inte lämpligt att länsstyrelsen anger exakt i detalj hur bolaget ska agera för att avhjälpa bristen. Risker finns i så fall att bolaget anser sig ha agerat exakt så som länsstyrelsen angav, men ändå inte uppnår målet och därför hävdar att länsstyrelsen är skyldig till att bristerna kvarstår. Detta kan

leda till en jävssituation om länsstyrelsen senare behöver ingripa med ett nytt beslut.

Enligt föreläggandet ska bolaget vidta åtgärder för att säkerställa att inga ostuckna kycklingar påträffas i rensen, inte enbart minimera antalet ostuckna kycklingar i rensen. Bolaget har inte uppfyllt föreläggandets krav, eftersom det fortfarande förekommer ett stort antal ostuckna kycklingar i rensen, trots de av bolaget vidtagna åtgärderna. Enligt bolagets uppgifter påträffades 13 ostuckna kycklingar i juli och tio ostuckna kycklingar i augusti. Problemet med ostuckna kycklingar har pågått under en lång tid. Även om bolaget har stora slaktvolymmer jämfört med de övriga kyckling-slakterierna är bolagets kraftiga överrepresentation gällande ostuckna kycklingar anmärkningsvärd.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Av 2 § lagen (1985:206) om viten framgår bl.a. följande. Ett vitesföreläggande ska vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater). Om föreläggandet innebär en skyldighet för adressaten att vidta en viss åtgärd, ska det av föreläggandet framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärden ska vidtas. Vite får inte föreläggas, om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Ett vitesföreläggande ska delges adressaten.

Högsta förvaltningsdomstolen har i ett flertal avgöranden slagit fast att ett vitesföreläggande måste uppfylla kraven på tydlighet. Den som ett föreläggande riktar sig till måste få tydliga uppgifter om vad denne ska göra eller underlåta för att följa föreläggandet. Denna information måste i allt väsentligt framgå av själva föreläggandet. Kravet på tydlighet har ofta

uttryckts så, att den som ett föreläggande riktar sig till måste få helt klart för sig vad som fordras för att det fastställda vitesbeloppet inte ska dömas ut. Vitet måste således vara knutet till en klart definierad prestation eller underlåtenhet. Normalt får inte heller ett föreläggande utformas så att det endast anger vilket resultat som ska uppnås. I stället måste tydligt anges vilka konkreta åtgärder adressaten ska vidta. En tillsynsmyndighet får inte begränsa sitt ansvar till att konstatera att det finns brister i ett visst avseende och sedan överlämna till föreläggandets adressat att avgöra vilka åtgärder som krävs för att kraven i den aktuella regleringen ska uppfyllas (se bl.a. HFD 2020 ref. 28, HFD 2017 ref. 21 och RÅ 1994 ref. 29).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att det aktuella vitesföreläggandet har riktats mot rätt juridisk person och att det har delgivits bolaget. Föreläggandet har inte överklagats och har alltså vunnit laga kraft. Vidare är vitesföreläggandet lagligen grundat. Det förvaltningsrätten därmed först har att pröva är om vitesföreläggandets utformning är tillräckligt tydlig.

Länsstyrelsen har ansökt om utdömande av vite utifrån punkten 1 i föreläggandet. Det är därför endast denna punkt i föreläggandet som är aktuell för förvaltningsrättens prövning. Av punkten 1 i föreläggandet framgår att bolaget ska vidta åtgärder för att säkerställa att inga ostuckna kycklingar påträffas i rensen.

Som redogjorts för ovan ställer praxis höga krav på att ett vitesföreläggande är tillräckligt tydligt. Kravet på tydlighet har ofta uttryckt så, att den som ett föreläggande riktar sig till måste få helt klart för sig vad som fordras för att det fastställda vitesbeloppet inte ska dömas ut. Det måste tydligt anges vilka konkreta åtgärder som adressaten ska vidta och ett föreläggande får normalt inte utformas så att det endast anger vilket resultat som ska uppnås. Av det i

målet aktuella föreläggandets lydelse framgår inte vilka konkreta åtgärder som bolaget behövt vidta för att följa föreläggandet, utan endast vilket resultat som ska uppnås. Med hänsyn till de höga krav på tydlighet som uppställs i praxis bedömer förvaltningsrätten att vitesföreläggandet inte är tillräckligt tydligt utformat.

Vitesföreläggandet uppfyller således enligt förvaltningsrätten inte kravet på tydlighet. Föreläggandet kan därför inte läggas till grund för ett utdömande av vite i enlighet med ansökan. Länsstyrelsens ansökan om utdömande av vite ska därför avslås.

Med hänsyn till utgången i målet bedöms muntlig förhandling som uppenbart obehövlig. Yrkandet härom ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Marika Ericson
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Bohdan Klimowicz, Jens Lindell och Mayvor Lundberg deltagit.

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Johanna Ambjörn.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.